
Vergaderjaar 2018–2019

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1956

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 februari 2019

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad van Buitenlandse Zaken van 18 februari 2019.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD BUITENLANDSE ZAKEN VAN 18 FEBRUARI 2019

Op 18 februari vindt de Raad Buitenlandse Zaken plaats. Tijdens deze Raad zal worden gesproken over ontwikkelingen in de voorbereidingen van de top van de EU met de Liga van Arabische Staten (LAS) van 24–25 februari en de ontwikkelingen in Venezuela, Oekraïne en Hoorn van Afrika. Ook zal worden gesproken over de situatie in Syrië, doorgeschoven van de informele Raad Buitenlandse Zaken van 31 januari en 1 februari jl. in Boekarest.

EU-LAS

De Raad zal spreken over de Top tussen de EU en de Arabische Liga (EU-LAS top) die zal plaatsvinden op 24 en 25 februari in Egypte. Ter voorbereiding van de Top vond op 4 februari een EU-LAS ministeriële bijeenkomst plaats in Brussel. Daar werd onder meer gesproken over migratie, klimaatverandering en terrorisme, alsook de grotere regionale conflicten (bijv. Libië en Syrië) en bestendiging van de samenwerking tussen de EU en de LAS. Het kabinet acht het van belang dat op de Top ook het belang van naleving van de mensenrechten aan de orde komt, migratie in al zijn facetten, inclusief terug- en overname.

Venezuela

HV Mogherini zal de voortgang van het *International Contact Group* (ICG) bespreken. De eerste ontmoeting van deze groep vond plaats op 7 februari jl. in Montevideo, Uruguay. Vanuit de EU namen naast Nederland ook Duitsland, Frankrijk, Portugal, Spanje, Verenigd Koninkrijk en Zweden deel en vanuit Latijns-Amerika Bolivia, Costa Rica, Ecuador en Uruguay. De ICG heeft een verklaring¹ uitgebracht en is overeengekomen om op korte termijn een technische missie naar Venezuela te sturen. Deze missie onderzoekt de mogelijkheden om nieuwe presidentsverkiezingen te houden en hoe de weg te vrij te maken voor urgente humanitaire hulp.

Momenteel heeft een grote meerderheid van de EU-lidstaten, inclusief Nederland, Juan Guaidó als interim-president van Venezuela aanvaard. Nederland zal bij de EU-lidstaten die deze stap nog niet hebben genomen aandringen dit alsnog te doen. Daarnaast is het voor Nederland van belang dat de druk op het Maduro-bewind, onder meer via sancties, wordt opgevoerd zolang er geen bereidheid is om stappen te nemen die Venezuela in staat stellen naar een democratie terug te keren.

Oekraïne

De Raad zal spreken over de situatie in Oekraïne, waar op 31 maart de eerste ronde van de presidentsverkiezingen zal plaatsvinden. Deze verkiezingen vinden plaats onder uitdagende omstandigheden. Oekraïne is bijna vijf jaar na de Euro-Maidan revolutie nog volop bezig met een belangrijk en ambitieus hervormingsproces. Er zijn goede resultaten te melden op met name economisch gebied maar op het terrein van rechtsstaatontwikkeling en anti-corruptie is er nog veel werk te verzetten. Tegelijkertijd ondervindt Oekraïne nog steeds de effecten van het conflict in het oosten van het land en met name van het destabiliserende Russische optreden in de regio. Ook de spanningen rond de door Rusland illegaal geannexeerde Krim blijven hoog, zoals duidelijk werd met het incident in de Straat van Kertsj op 25 november jl.

¹ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/57788/international-contact-group-%E2%80%93-meeting-7-february_en

Het kabinet zal zich uitspreken voor het belang van een blijvende en sterke EU-inzet ter ondersteuning van het hervormingsproces. Hervormingen komen direct ten gunste aan de Oekraïense bevolking en versterken de weerbaarheid tegen buitenlandse inmenging en (hybride) veiligheidsdreigingen. Het kabinet zal inzake de EU-steun aan Oekraïne het belang van conditionaliteit blijven benadrukken.

Naar verwachting zal de Raad ook spreken over de gezamenlijke reactie op de spanningen op en rond de Zee van Azov. De focus van de EU-inzet ligt op de-escalatie. Het kabinet zal het verkennen van mogelijkheden voor versterkte EU-ondersteuning van de havens rondom de Zee van Azov steunen en ervoor pleiten dat Rusland opgeroepen moet blijven worden om vrije doorvaart door de Straat van Kertsj te garanderen en de gevangen genomen Oekraïense bemanningsleden onmiddellijk vrij moet laten. Hoewel het kabinet aanvullende restrictieve maatregelen niet uitsluit, zijn deze op dit moment niet aan de orde.

Hoorn van Afrika

Tijdens de Raad wordt gesproken over de Hoorn van Afrika. Hoge Vertegenwoordiger Mogherini zal een terugkoppeling geven van haar bezoek aan de Hoorn van Afrika (9–13 februari). Dit bezoek staat onder meer in het teken van de recente toenadering tussen Ethiopië en Eritrea en de hernieuwde samenwerking van deze landen met Somalië en Djibouti. Met het bezoek wil de Hoge Vertegenwoordiger de Europese betrokkenheid en inzet in de regio, op het terrein van migratie, handel, ontwikkelingssamenwerking en mensenrechten herbevestigen. Het bezoek biedt tevens gelegenheid om te spreken over de stabiliteit in de regio en concrete acties die de EU zou kunnen nemen om transitieprocessen in de regio alsmede regionale integratie te versterken. Het Kabinet zal steun uitspreken voor het voortzetten van een constructieve, en ondersteunende rol van de EU gericht op meer stabiliteit in de Hoorn van Afrika. Het kabinet zal tevens de noodzaak voor hervormingen in Eritrea en verbetering van de mensenrechtensituatie in Eritrea, Sudan en Zuid-Sudan aankaarten.

Syrië

Tijdens de Raad is een discussie over Syrië voorzien, mede naar aanleiding van de aankondiging van President Trump dat de Amerikaanse militaire aanwezigheid in Syrië in de strijd tegen ISIS zal worden beëindigd². President Trump zei tijdens de anti-ISIS bijeenkomst in Washington van 5 februari, waar Nederland ook aanwezig was, dat het laatste deelgebied van ISIS in Syrië zeer binnenkort veroverd zal zijn.

Ook zal de Raad spreken over de bredere Syrië-problematiek met het oog op de aanstaande Syrië-conferentie in Brussel (12–14 maart 2019). Nederland zal, conform staand kabinetsbeleid en in lijn met de moties Karabulut c.s. (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1946) en Voordewind c.s. (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1949), ingebracht tijdens VAO RBZ van 17 januari jl. (Handelingen II 2018/19, nr. 42, item 10), de EU en de lidstaten in dit verband opnieuw oproepen om waar mogelijk en op alle niveaus duidelijk te blijven maken dat Turkije weg moet blijven van unilaterale acties die de anti-ISIS-inspanningen ondermijnen of verdere instabiliteit riskeren. Het kabinet acht het – gezien de internationale en geopolitieke ontwikkelingen – voorts van belang dat de EU-positie ten

² Zie ook Kamerbrief Kamerstuk 27 925, nr. 647 van 14 januari 2019 inzake de Kabinetsappreciatie aankondiging President Trump om de Amerikaanse militaire aanwezigheid in Syrië in de strijd tegen ISIS te beëindigen.

aanzien van politieke transitie en wederopbouw bestendig wordt. De EU blijft eensgezind dat alleen een politieke oplossing duurzame vrede kan brengen voor alle Syriërs.

Nederland zal bovendien – net als Minister Blok al deed tijdens de anti-ISIS bijeenkomst in Washington op 5 februari – wijzen op de noodzaak van *accountability* inclusief het belang van steun aan het IIIM (*International Impartial and Independent Mechanism*). Het is immers van groot belang dat gepleegde misdaden – waaronder mogelijk genocide (referte VN-veiligheidsraadresolutie 2379 van september 2017) – kunnen worden onderzocht. Nederland zal ook aandacht vragen voor de humanitaire situatie van personen die het laatste ISIS-gebied in Syrië ontvluchten.